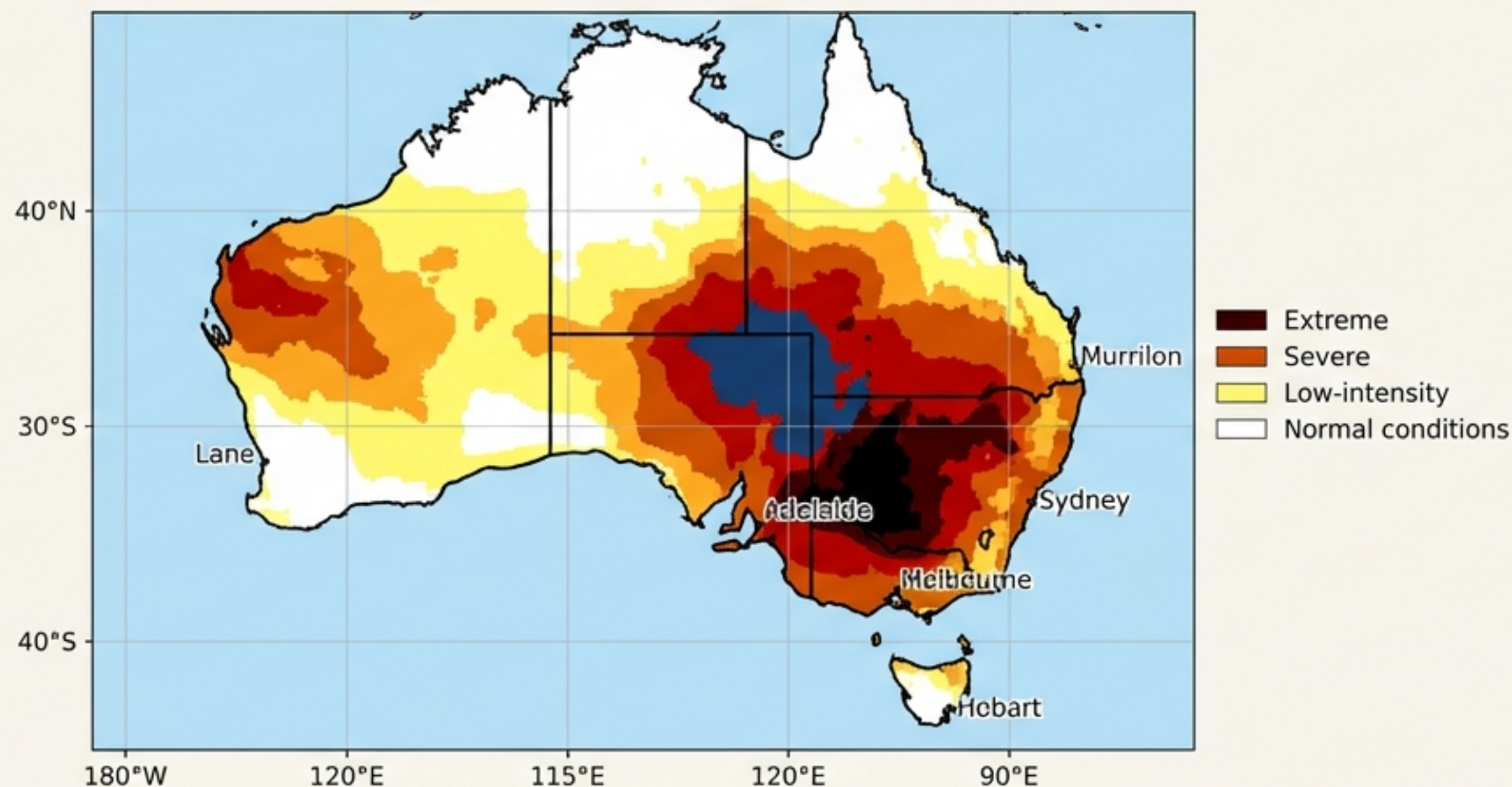

Ko podnebne spremembe premagajo La Niño

Analiza vročinskega vala v Avstraliji januarja 2026

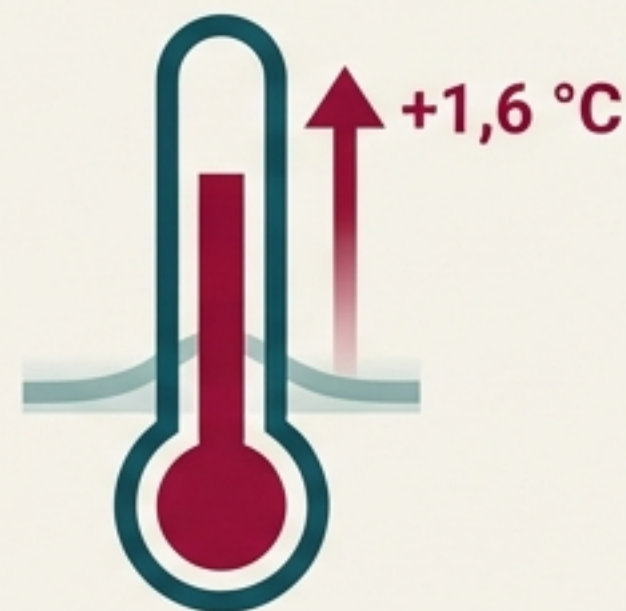

Avtorji: Clarke, B. et al., World Weather Attribution (2026).

Povzetek glavnih ugotovitev

Obseg: Dogodek enkrat na 5 let. 3-dnevne maksimalne temperature so dosegle ravni, ki bi bile brez segrevanja redke.

Gonilna sila: Podnebne spremembe so ta dogodek naredile za približno 1,6 °C bolj vroč in 5-krat verjetnejši.

Vpliv na zdravje: Vročina ostaja 'tihi ubijalec'. Porast sprejemov v bolnišnice pri ranljivih skupinah (migranti, brezdomci, starejši).

Odpornost: Zgodba o uspehu v energetiki – energetiki – sončna energija je pokrila >60 % povpraševanja sredi dneva in stabilizirala omrežje.

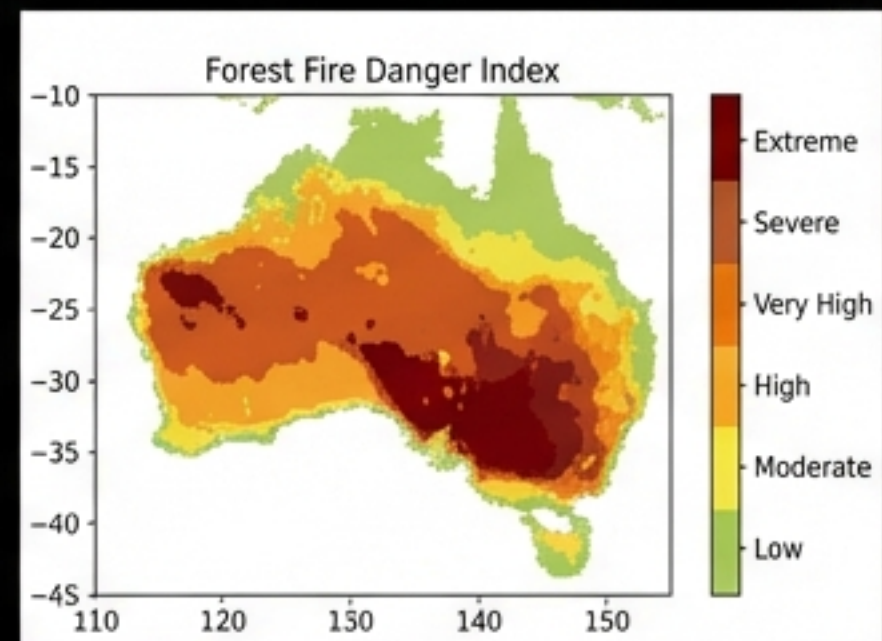
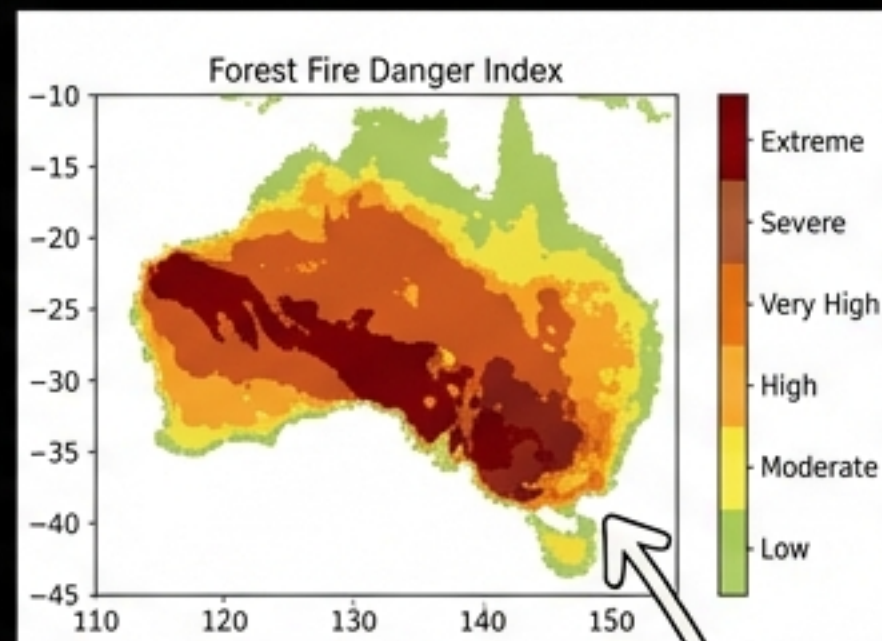
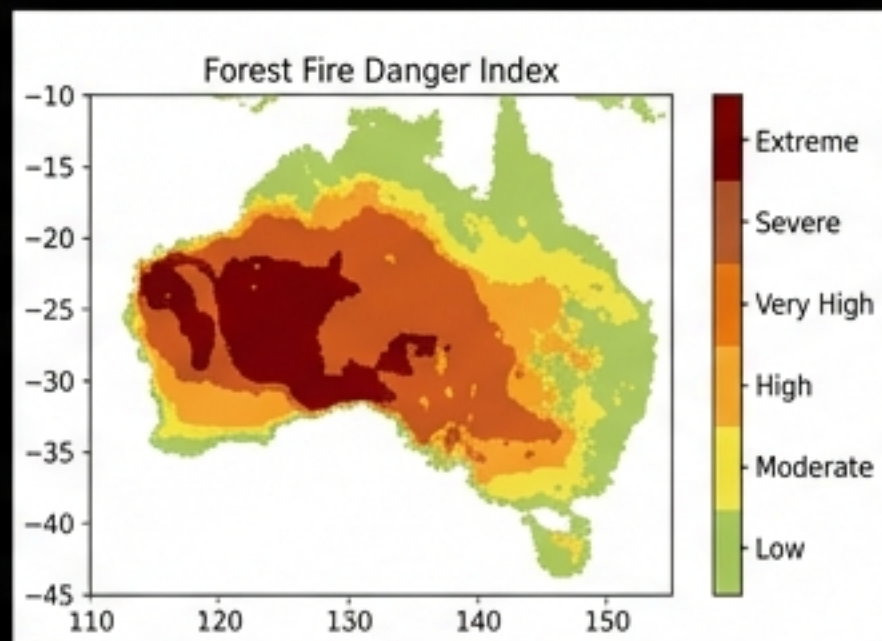
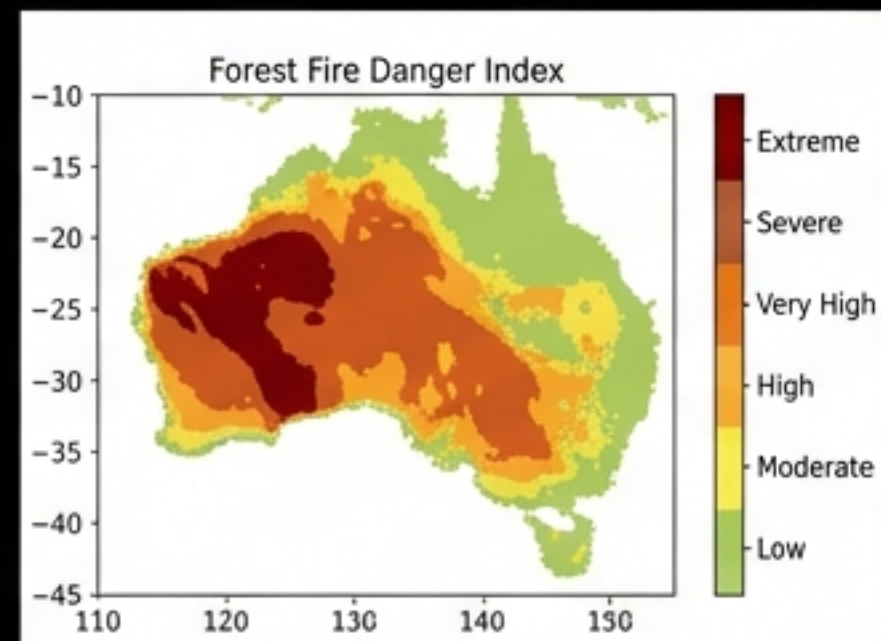
Kronologija vročine: 5.–10. januar 2026

5. JAN 2026

6. JAN 2026

8. JAN 2026

10. JAN 2026

📍 Melbourne: 44,4 °C

📍 Adelaide: 42,0 °C

📍 Sydney (Penrith): 42,5 °C

📍 Canberra: 39,2 °C

Učinek 'vročinske kupole':
Visok zračni tlak nad
Tasmanskim morjem je
blokiral hladni zrak.

Paradoks La Niње

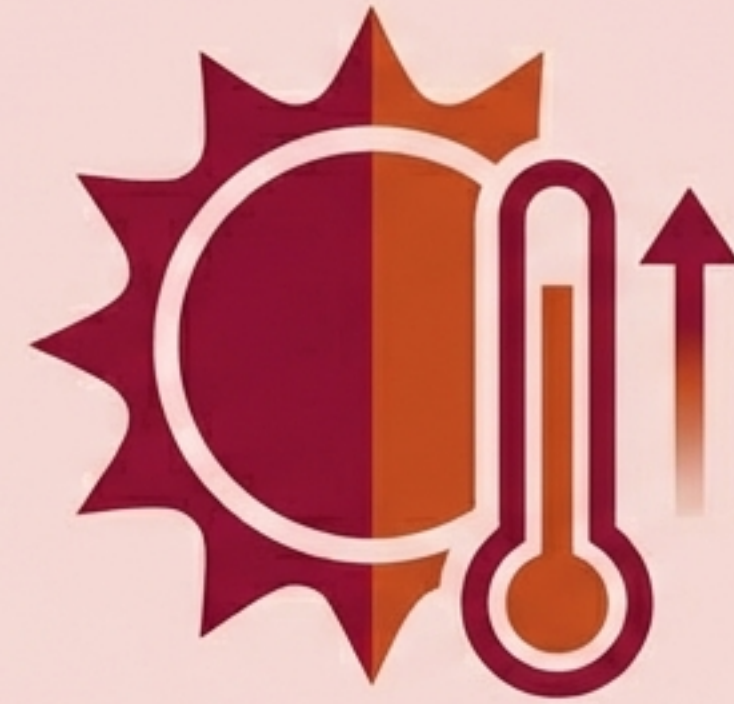
Pričakovanje

Anomalija: Vročina je premagala naravni hladilni cikel.

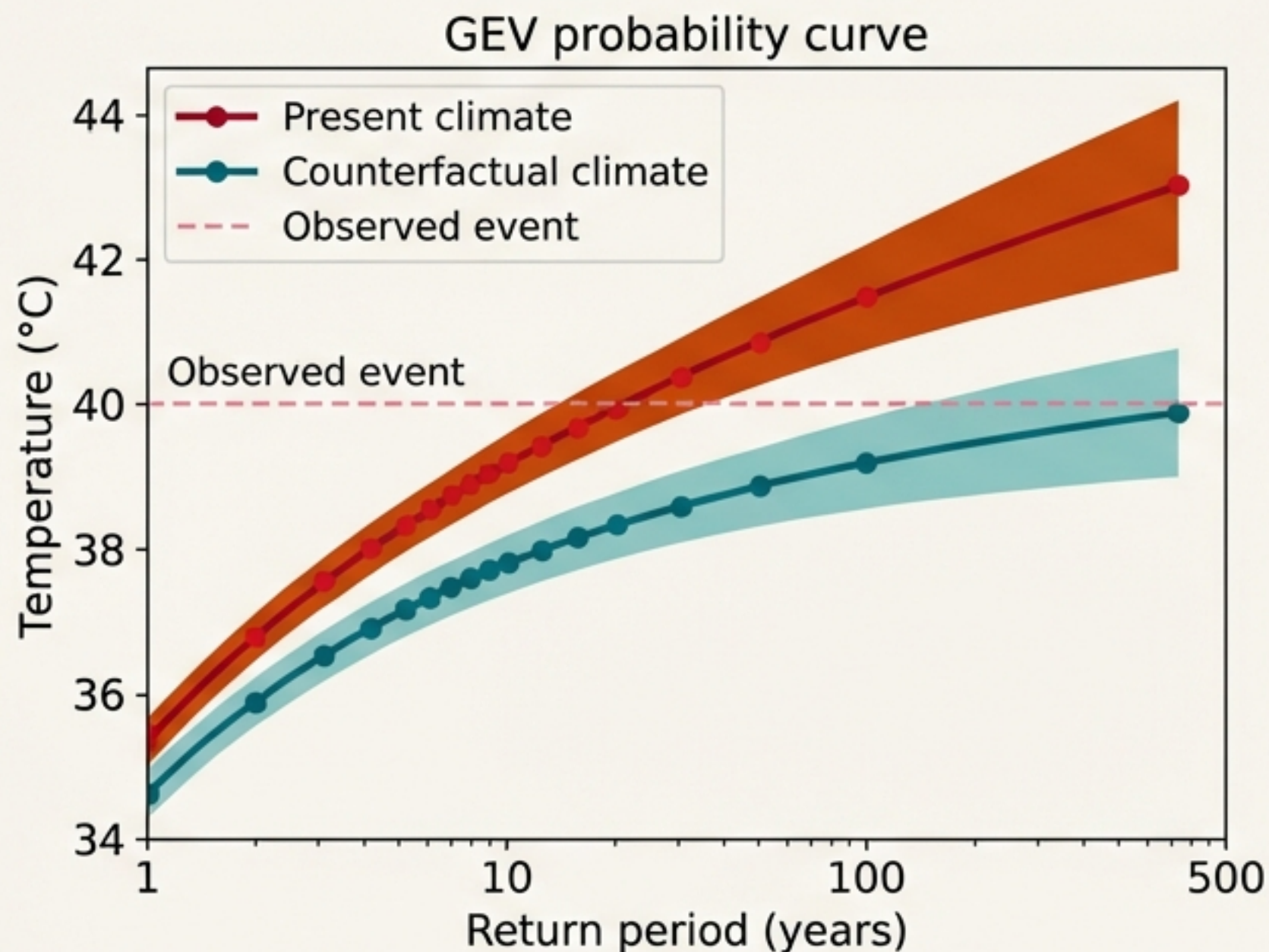
La Niña običajno prinaša hladnejša in bolj vlažna poletja v Avstralijo. Zgodovinsko gledano bi morala faza MJO 6 zatreti ekstremno vročino.

Realnost (2026)

Najhujši vročinski val v zadnjih 6 letih.
Kljub šibki La Niњи so bile temperature rekordne.

Signal: Vloga podnebnih sprememb

+1,6 °C

Bolj vroče zaradi
človeškega vpliva.

5x

Večja verjetnost
dogodka.

Podnebni modeli kažejo sistematično povečanje verjetnosti in intenzivnosti – ekstremna vročina postaja nova normalnost.

Šum: Vpliv naravne variabilnosti

Potencialna vročina
(brez La Niñe)

Opazovana
vročina

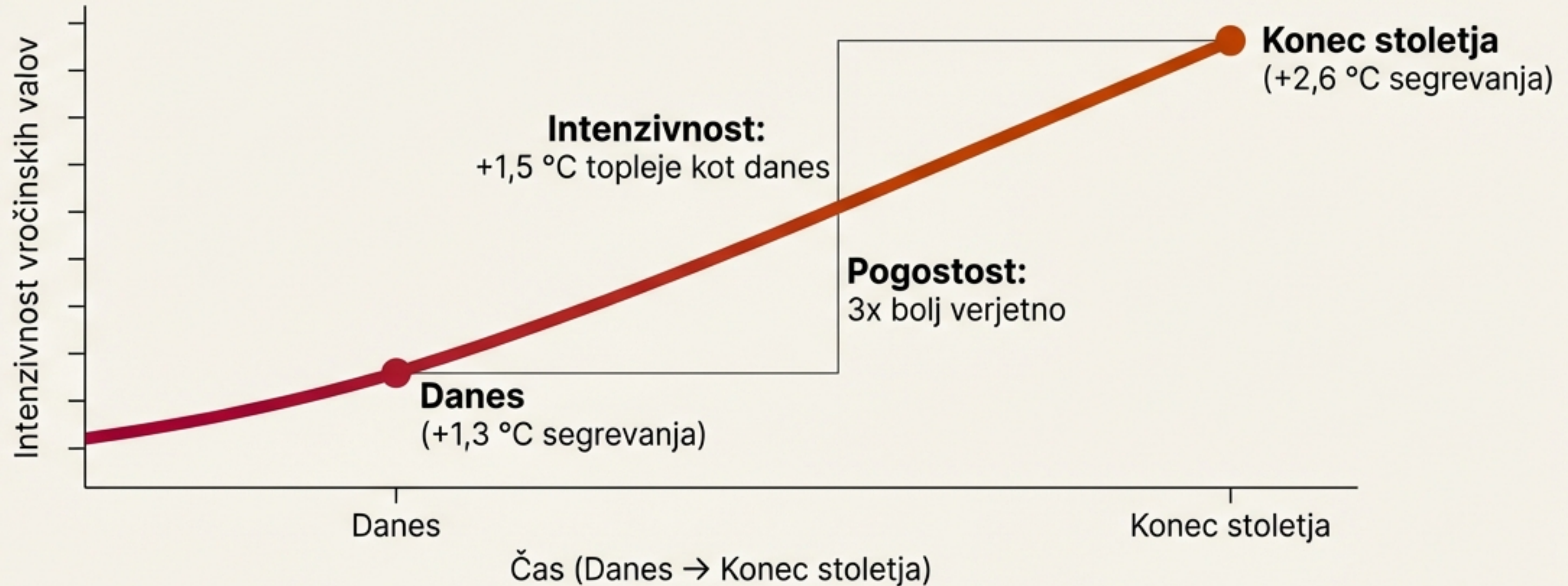
Hladilni učinek
La Niñe
($-0,3\text{ }^{\circ}\text{C}$ do $-0,5\text{ }^{\circ}\text{C}$)

La Niña je poskušala pomagati:

- Zmanjšala je intenzivnost za pribl. $0,3\text{--}0,5\text{ }^{\circ}\text{C}$.
- Zmanjšala je verjetnost takih ekstremov za $20\text{--}45\%$.

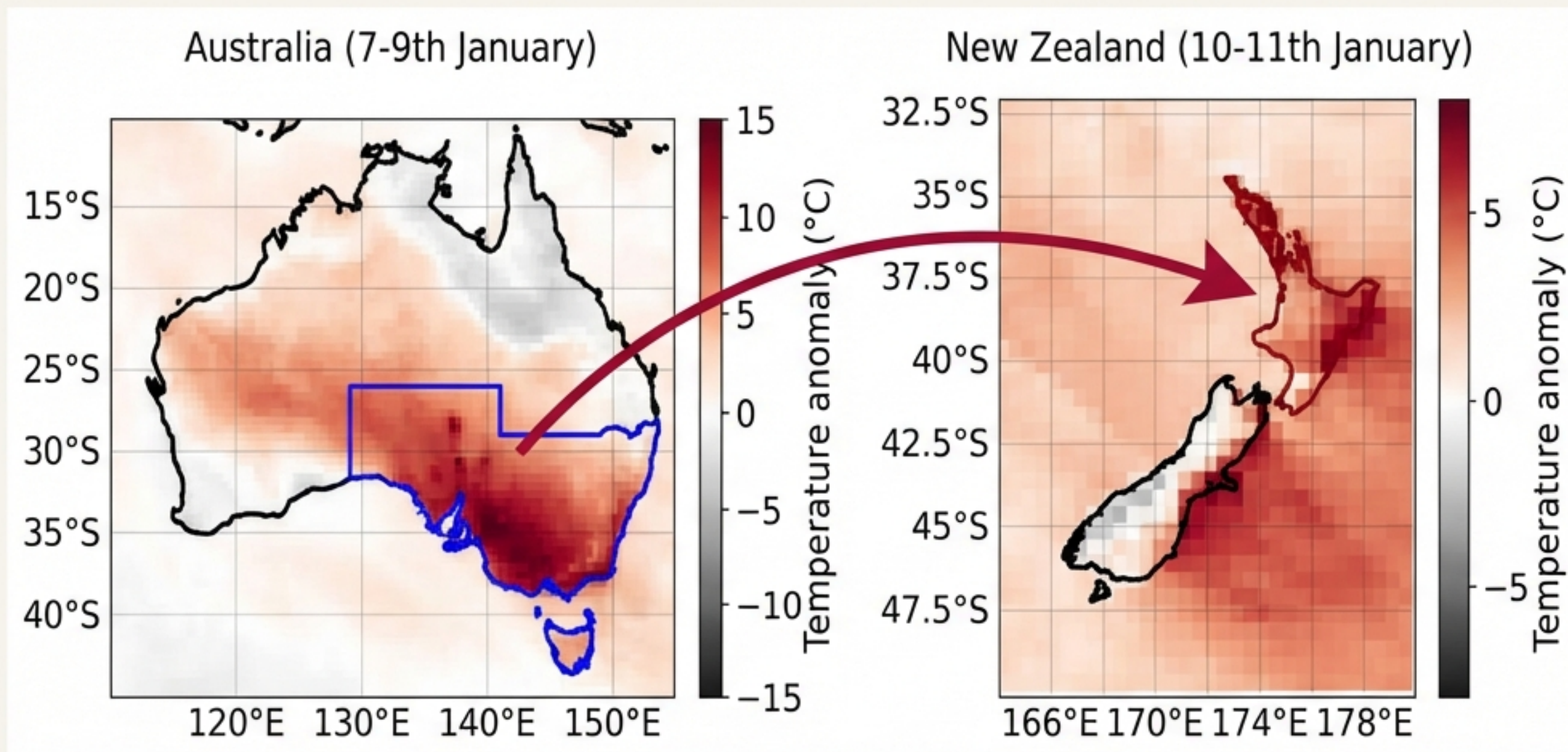
Vendar je 'segrevalni' vpliv atmosfere popolnoma prevladal nad 'hladilnim' vplivom oceana.

Pogled v prihodnost: Scenarij +2,6 °C

Pri trenutnih globalnih politikah bo ekstrem leta 2026 leta 2100 veljal za 'hladno' poletje.

Čez Tasmansko morje: Vpliv na Novo Zelandijo

- Vroč, suh zrak se je premaknil proti vzhodu.
- Rekordne temperature (Tx2x) v krajih, kot je Kerikeri (32,05 °C).
- **Trend:** V zadnjih 20 letih so se najbolj vroči dnevi v naseljenih območjih segreli za ~0,5 °C.

Tihi ubijalec: Zdravje in ranljivost

Vročina povzroči **več smrti** kot vse druge naravne nesreče v Avstraliji skupaj.

Nova ranljivost

Brezdomci
(pomanjkanje
zavetja/vode)

Migranti
(jezikovne ovire)

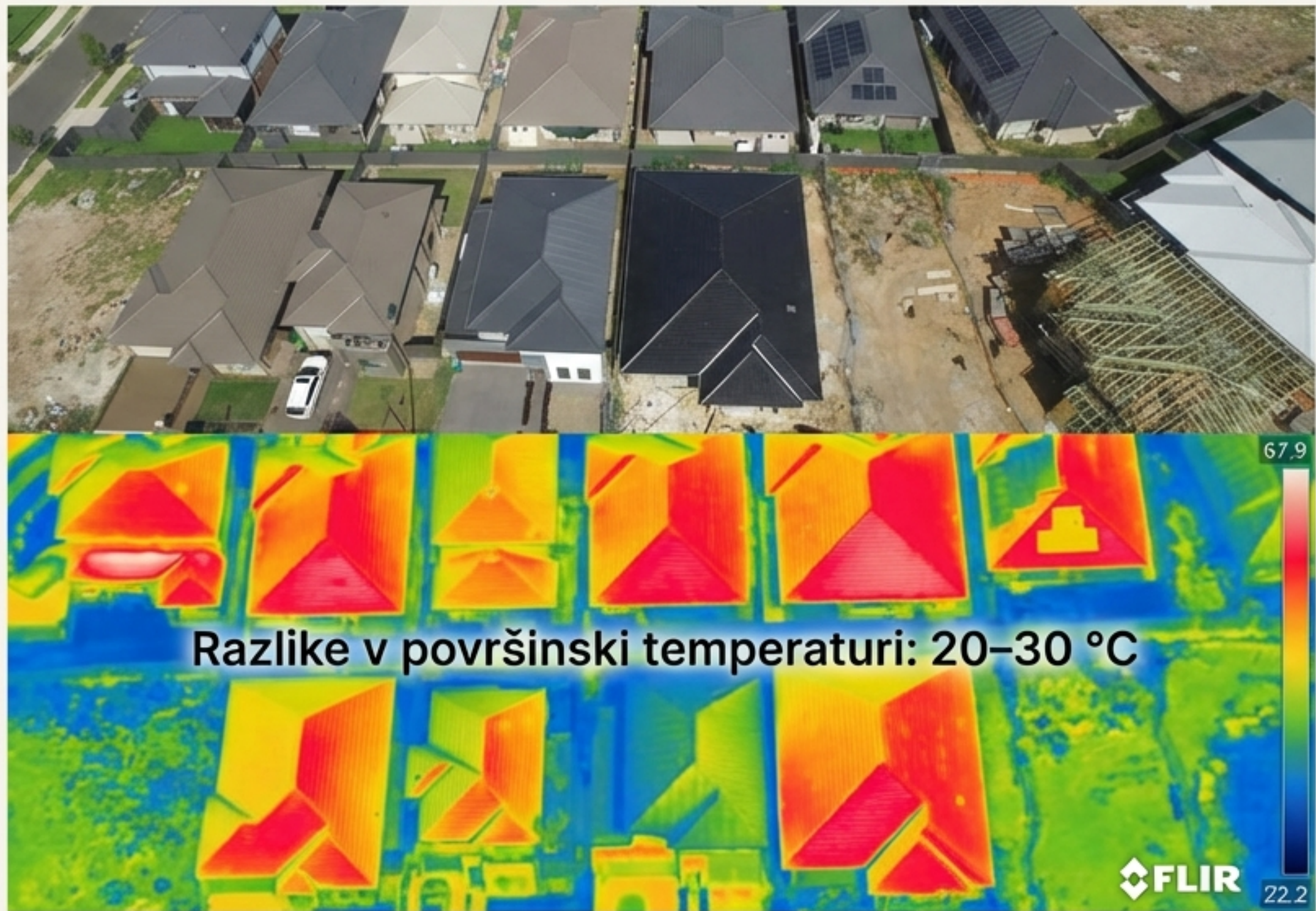

Delavci
na prostem

25 %
povečanje
nujnih
primerov v
Melbournu.

Mesta pod pritiskom: Urbani toplotni otoki

Vročinski kanjoni:
Temne strehe in tesna pozidava.

Socialna neenakost:
Revnejše soseske imajo manj zelenih površin.

Nevarnost v zaprtih prostorih: **Do 114** neprekinjenih ur nad 32 °C.

Sestavljena tveganja: Ogenj in zrak

Razmere primerljive s "črno soboto" (2009).

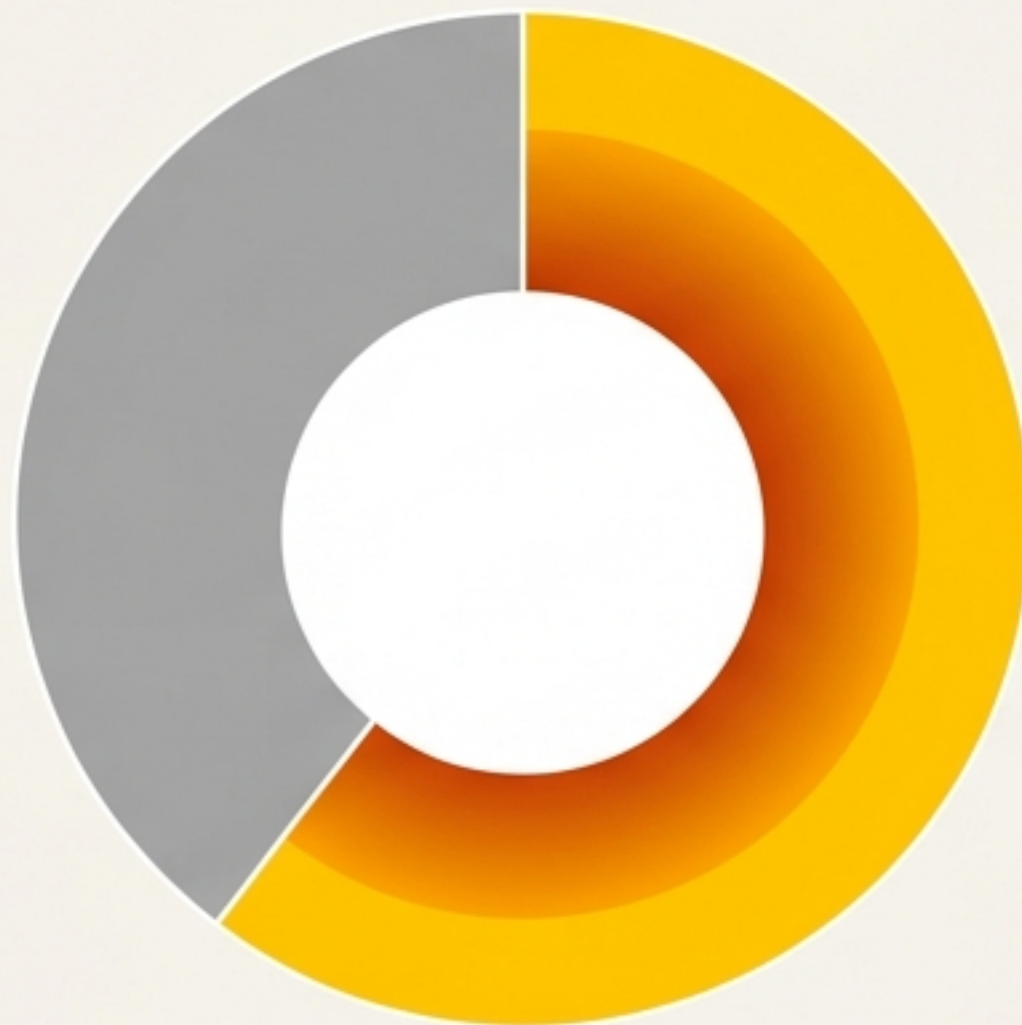
Kakovost zraka

Dvig ozona in slab zrak v Sydneyju.

Vendar: Katastrofa preprečena zaradi boljše pripravljenosti in sistemov opozarjanja.

Zmaga odpornosti: Energetski sektor

Sončna energija
(60 % opoldanskega
povpraševanja)

Omrežje je ostalo stabilno.
V preteklih vročinskih
valovih so termoelektrarne
na premog/plin pogosto
odpovedale pod toplotnim
stresom.

**“Decentralizirana obnovljiva energija je delovala
kot blažilnik proti konicam povpraševanja.”**

Komunikacijski prepad

Le **43 %** starejših se spomni opozoril.

— Mladi in moški **podcenjujejo** tveganje.

Tehnično napredni sistemi opozarjanja ne delujejo, če se sporočilo ne dotakne vedenja ljudi.

Priporočila za ukrepanje

Komunikacija

- Ciljno opozarjanje v več jezikih.
- Konec 'pozitivnega' vizualnega okvirjanja vročine.

Urbano načrtovanje

- Prenova socialnih stanovanj (izolacija/hlajenje).
- Več zelenih površin v revnejših soseskah.

Strukturna neenakost

- Obravnava energetske revščine.
- Pomoč brezdomcem kot strategija odpornosti.

Blaženje

- Hitra dekarbonizacija za preprečitev scenarija +2,6 °C.

Zaključek: Jasen signal

Vročinski val januarja 2026 je dokazal, da je **človeško povzročeno** segrevanje postalo prevladujoča sila, ki lahko preglasi celo naravne hladilne cikle, kot je La Niña.

Imamo podatke in tehnologijo. Izziv ostaja **prilagajanje družbe** in zaščita najranljivejših.

Vir: World Weather Attribution Report No. 80 (2026). DOI: 10.25560/127151.